

★ ఆ కు తో డి గి న చె ట్టు ★

ర చ న : శ్రీ 'రా ఘ వ'

అప్పటికి ఇంకా నాకు చిన్నతనం కావటంవల్ల, కనిపించే ప్రకృతి దృశ్యమూ ఎన్నో అమాయకపు ఆలోచనలు కల్పిస్తుండేది. నా కళ్లముందే నిత్యమూ మారే ప్రకృతికూడా యెంతో రమణీయ కృతి దాల్చి, పరవశింప చేస్తుండేది.

ముఖ్యంగా, నా చిన్నతనపు ఆలోచనలకూ, అభిరుచులకూ - మా పూర్వోపిచ్చెక్కి తిరిగే సీతమ్మ - ఓ పెద్ద కారణ భూతురాలైంది.

సీతమ్మ యెవరో మొదట్లో నాకు తెలియదు. ఉదయించే సూర్యునితో దాటు నిద్రలేచి కనిపించేది.... అస్తమించి చంద్రుడి వరకూ యెంచేస్తూ వుండేదో తెలియదు. నేను మాత్రం - "తిరుగుతూ వుంటుంది" - అని అనుకొంటూండేవాడిని. కొన్నాళ్లకి నేనిలా ఆను కున్నది. యధార్థమని తెలింది-సీతమ్మ అలా తిరుగుతూనే. ఆ యింటికి - యీ యింటికి వెళుతూ-దొరికిన తిండేదో తింటూ - జీవితాన్ని గడుపుకొంటూ వుంటోందని, చూడటానికి సీతమ్మ చక్కగానే వుండేది, మరి పిచ్చి మనిషని మా పూరు - వాడా, మా యింట్లో వాళ్లు ఎందు కంటున్నారో నాకు తెలిసేది కాదు. మా పెద్దక్కయ్యలా గుండ్రంగా ఎర్రటి కుంకుమబొట్టు నుదుటన పెట్టేది. చిర్రొజుట్టయినా అణిగే వుండేది, వాలుజడ సగంవరకూ పూడివుండేది వీపుదిగి. మహావుంటే మా పెద్దక్కయ్యకంటే ఒకయేడో - అరయేడో పెద్దగానే కనిపించేది. తేడా మాత్రం ఒక్కటే - మా పెద్దక్కయ్య పెళ్లయి చీరెలు కడుతూంటే, సీతమ్మ ఇంకా పరికిణీ - జాకెట్టూ - ఓణీ వేసుకుని; వదహారేళ్ల బాలా కుమారిలా - బంతి పూవులా - తిరుగుతూ వుండేది. మా పెద్దక్కయ్యకు ఒక మొగపిల్లాడు కల్గినా;

సీతమ్మకు ఎందుకు పెళ్ళికాలేదో తెలిసేది కాదు నాకు.

సీతమ్మ నాకెప్పుడు కనిపించినా ఎంతో గంభీరంగా - యీ ప్రపంచంతో సంబంధం లేని మనిషిలాగా - యేదో ఆలోచనా ముద్రతో నిండి యుండేది. పహుళా! ఇలా ఉండిఉండేతనే కాబోలు సీతమ్మని మా పూరు కుర్రకారు వారంతా "పిచ్చి మనిషిగా జమ కట్టించని అని పించేది.

సీతమ్మని గురించి సాకల్యంగా తెలిసిన పెద్దలందరికీ - ఆమె అంటే అదో రకమైన సానుభూతి - అనుకంప వుండేది. కుర్రకుంకలు ఎప్పుడైనా, సీతమ్మని నడిబజార్లలో ఏడ్చిస్తూ; పరాచికాలాడుతూంటే, - రచ్చబండమీద కూర్చొన్న రాజాగార్లంతా, తలో రకంగా మందలిస్తూ -

"దాన్నలా అనకండిరా! దిక్కులేంది.... ఏడుస్తుంది.... దాని ఉసురు తగిలిందో వూరూ - వాడా సర్వనాశన మవుతుంది" - అనేవారు.

సీతమ్మను సగంపూరు పిచ్చిదంటూనే ఎందుకింత ఆధిక్యతతో చూస్తుండేదో నాకు తెలిసేది కాదు 'నిజంగా పిచ్చిదేనా? -' అని నాకు మాత్రం సందేహం కలిగింది. ఆమెలో యేగొప్పతనం వుందో మరి; ఎన్ని సార్లు కంటబడినా అర్థమయ్యేది కాదు. బహుళా! నేను చిన్నవాణ్ణి కావటం వల్లనేమో! మరి....

సీతమ్మ యెవ్వరినీ యేమీ అనేదికాదు. ఖంతమంది యెన్నిరకాలుగా తనను యేడ్చిస్తున్నా; హేళన చేస్తున్నా; సరసాలాడి మాటలన్నా - నవ్వుతూ; ఒక్కసారి అందరి పంకాచూసి- "వెరిగిపోతాం" - అన్నట్లు పెదవి విరిచి; తలవంచుకొని తన దారిన తనెటో చక్కా పోయేది.

తలనెరిసిన పెద్దలు మాత్రం -

"నువ్వేమీ రోవగించుకోకు సీతాలా! తెలిసి - తెలివి కుర్రసన్నానులు! దయతో విడిచిపెట్టు!" - అనేవారు.... ఎందుకో అప్పుడు వాళ్ల గొంతుకలలో కరుణ తోణి కివ లాడేది.

"సీతమ్మ చాలా మహిమ కలది." - అన్న కొత్త విషయం; కొన్ని రోజులు పోయాక; మా బామ్మ అనగా విన్నాను. అప్పుడు సీతమ్మ, మా వాకిటరుగుమీద జామికాయ తింటూ కూర్చొని వుంది.... కిటికీలోంచి నేను చూస్తూనే వున్నాను - ఆమె తినే జామికాయకూడా మాదొడ్డిలోదే! సరాసరి తనేవెళ్ళి కోసితెచ్చుకువీ తింటోంది -

సీతమ్మలో వున్న ఆ మహిమ ఏమిటో నాకు తెలుసుకోవాలని పించింది. అడుగుదామను కున్నాను మా బామ్మని. తీరా అడిగాకి, -

"నీకేం అర్థం అవుతుందిరా చెప్పినానూ! చంటివెద్దవిష్ట!" - అని ఆవిడ ప్రక్కకి త్రోసివేస్తుండేమోనని సందేహం కూడా కలిగింది అయినా, బామ్మని మంచి చేసుకోవటం, ఎందుకయినా మంచిదని పించింది. ఆనాటినుంచీ ఆవిడ అడక్కుండానే దేవుడి పూజకు పూలూ; ఒత్తులు చేసుకోడానికి ప్ర్యత్తి, అవీ - అందిస్తూ వచ్చాను. ఆవిడ ఆశ్చర్యపడింది. ఒకనాడు అనేసింది -

"ఇదివరకు చెప్పినా చేసేవాడివి కాదు యిలాంటి పనులు.... ఈ మధ్య చెప్పకుండానే చేస్తున్నావేం రా నాయనా..." అవి.

"నువ్వు చాలా మంచిదానివి గదూ బామ్మా!" - అన్నాను.

ఆవిడ నా మాటకు ఉబ్బి తబ్బిట్టై, బోసి నవ్వుల్ని ఒలకబోసింది. "మా నాయనే! మా నాయనే! ఎవ్వరు చెప్పారా ఇలా ఆనమనీ!" - అంటూ నా తల విమురుతూ; నా బుగ్గలు పుణుకుతూ; తన సంతోషాన్ని వెళ్లబచ్చింది.

ఇదే మంచి సమయమనుకుని - వెంటనే "నేనొకటి అడుగుతానుగానీ, చెబుతావా బామ్మా!" - అన్నాను.

“ఏమిటా వేర్ని వేధవా!” అంది, అదిగాను సీతమ్మ మహిమ ఏమిదో చెప్పమని.

“నలే! ఇదా నీ ముద్దూ - ముచ్చటాను అంటూ ఆమె, బతులు చేస్తూనే చెప్ప నారంభించింది -

“సీతమ్మ యెవరంటే మన పూరికి గణాచారి. అనలు వాళ్ల వంశమే గణా చార్లవంశం.... మన పూరు క్షేమంగా- బాగా వుండాలన్నా; నాశనం కావాలన్నా వాళ్ల చేతుల్లో పని. మన పూర్లో అప్పు డప్పుడూ వర్షాలు కురవకపోయినా; పంటలు దీటుగా పండకపోయినా; మాయ దారి రోగాలతో పూరు పూర్ణి పెట్టుకు పోతున్నా - కొలువులు, జాతర్లు, తిరు తాళ్ళు చేస్తూంటారు, జ్ఞాపకముందా నీకు! చూడటం లేదూ; నిరుడుకూడా చూశా వుగా నా చంకనెక్కి అప్పుడు సీతమ్మా వాళ్ల ఇంట్లో వాళ్ళూ, చాలా భయంకరంగా వుంటారు. ఒంటి నిండా పసుపు - కుంకాయ వులుముకొని; సాంబారిణిపొగల్లో వేప మండలు వుచ్చుకుని గంతులు వేస్తూంటారు పూనకం పూని. అప్పుడు వాళ్లకు దేవత పూనిందని జనమంతా అనుకుంటారు. ఏల మాట్లాడినా, ఏ కోరిక కోరినా, జనమంతా అక్షరాల అ మాటల్ని శిరసావహించి; తీరుస్తారు. చేయవలసిన పనులన్నీ చేస్తారు. మనం, ఆ గణాచార్లు చెప్పినట్లు అన్నీ చేసినట్లయితే అందరూ హాయిగా; బాగా వుండేలాగూ- వర్షాలు కురిసేలాగూ; పంటలు పండే లాగూ; పూరు ఆరోగ్యంగా వుండేలాగూ చేస్తారు. ఇలాంటి మహిమ సీతమ్మ దగ్గర కూడా వుంది. ఇప్పుడు సీతమ్మ ఆ వంశంలో ఒక్కతే అయింది. మిగతా వాళ్లంతా నిరుడే పోయారు. అందువల్ల సీతమ్మని గణాచారిగా అందరూ గౌర విస్తారు.... ఎవ్వరూ పల్లెత్తుమాట అనరు.”

—ఇలా, మా బామ్మ చెప్పేసరికి నాకు ఆశ్చర్యం వేసింది. అప్పుడు సీతమ్మ నా కళ్లకి ఓ దేవతలాగే కనిపించింది. నాకూ ఆమెని పూజించాలనిపించింది. మా పూరినీ,

మా పూర్ణాల్ని కాపాడుతున్న గొప్ప మని షని అర్థం చేసుకున్నాను.

ఆనాటి నుంచీ, సీతమ్మ ఎక్కడ కని పించినా పూజ్యభావంతో చూసేవాణ్ణి! మన స్సులో ననుస్కరించు కునేవాణ్ణి!

సీతమ్మంటే పెద్దపెద్ద వాళ్లకి యెందుకు గౌరవముందో క్రమంగా అర్థమవుతూ వచ్చింది నాకు.

ఇలావున్న పరిస్థితిలో వర్షా కాలం వచ్చింది. చూస్తుండగానే ఆకాశమంతా నల్లని మేఘాల్లో కప్పకుని పోయింది ఒక నాడు. “ఇవాళ్ల వర్షం దంచి కొడుతుం దని, మా నాన్న గారు, ఆకాశం పంక చూస్తూ, మాయింట్లో అందరికీ వినబడే టట్లు అన్నారు. అప్పటి కప్పుడే, బైటి నుంచి తడవకుండా వుండే సామానంతల్ని ఇంట్లోకి నర్దివేశారు....

నాకు, వర్షం జోరుగా - ఎడతెరిపి లేకుండా జడిగా కురవడమంటే భలే సరదా! ఎందుకనంటే, వర్షపునీరు కాల వలుగట్టి వంపులు వంపులుగా - మెలికలు మెలికలుగా బుడగలు వేసుకుంటూ పారు తూంటే, కాగితప్పడవలుచేసి, వేసుకొని ఆడుకోవచ్చునని సంబరం.

ఎప్పుడైతే పెద్దపెట్టున గుండెలదిరేట్లు ఉరుముల మెరుపుల్లో వర్షం జోరైందో; అప్పుడే చిత్తుకాగితల్ని జాగ్రత్తచేసి పట్టు కొచ్చి పడవలుచేయ నారంభించాను. నేల మీద కాలవలు బయలుదేరాయి.... నేనేమో వరండా ఆరుగురుచివర కూర్చొని, చేసిన కాగితప్పడవల్ని ఓ ప్రక్కగా వుండు కున్నాను. ఈదురుగాలిని తోడుచేసుకుని వర్షం ధారా పాతంగా కురవ సాగింది. నేనేమో చేసిన పడవల్ని ఒక్కొక్కటిగా వదిలిపెట్టి సాగాను.... అవి నాసరదాకూ - సంబరానికి అనుగుణ్యంగా, నీటిలో తడుస్తూ, పోయినంత దూరంపోయి, పూర్తిగా తడిసేక బుడుంగున మునిగి - అల్లంత దూరాన తేలసాగాయి. అప్పుడు నాలోవున్న ఉత్సాహమంతా నీళ్ళు కారి పోయేది - ఎంతో నిరాశ; దిగులూ; ఏడ్వూ కలిగేవి.

ఇలా ఆ పూటల్లా సగం సంతోషం - మరో సగం విచారంతో గడిపాను.

వర్షం పిచ్చిగా కురుస్తూనేవుంది. ఊరూ వాడూ జనమంతా ఎక్కడి వాళ్లక్కడ ఆ సాయంత్రం వరకూ పనిసాట్లకు వీలులేక స్థంభించి పోయారు. బజార్లన్నీ నీటితో కాలవలై నాయి.... అప్పుడు నాకు పెద్ద పెద్ద పడవల్ని చేయాలనిపించింది. మా పూరి చెరువు యీ వర్షానికి నిండుతుందనీ; ఒన్నెట్లోకి; బుడమేట్లోకి నీళ్ళు, పొంగి పొర్లి పారేట్టుగా వస్తాయనీ, ఇంట్లో మా నాన్న గారు అందరివంకమాస్తో అంటు న్నారు—

ఇంతలో మా బామ్మ కురుస్తున్న వర్షం వంక చూస్తూ-

“పాపం సీతాలు యీవర్షంలో ఎక్కడ ఆఘోరిస్తోందో? ఇల్లా - వాకిలీ లేంది! అని, జాలిగా అంది. అప్పుడుగానీ నాకు చటుక్కున సీతమ్మని గురించిన యావ కల్లలేదు-

“అవును.... ఇంత వర్షంలో ఎక్కడ తలదాచుకుందీ పాపం సీతమ్మ” అని....

జవాబు ఎవరు చెప్తారు? ఎవరికి తెలుసు జనీ!

వర్షం అలా కురుస్తూండగానే, చీకటి పడింది. మాయింట్లో సంధ్యా దీపాలు వెలిగాయి.... తిండి - నిద్రా విషయాల్లో క్రమంగా అంతా నిమగ్నమైపోయాం.

పడుకున్నానన్నమాటేగానీ, చిన్నతన మైనా - నాకు మాత్రం మనస్సులో సీతమ్మని గురించే ఆలాపనా రాత్రంతానూ!

తూర్పు వాకిట తెల్లరేకులు పల్లవించి నాయి.... తెల్లబార్షా కురిసిన వర్షం వెలి సింది. వాతావరణమంతా చలి చలిగా ఉంది. సూర్యుడు కనిపించటం లేదు. ఆకాశంమీద తెలిమలి మబ్బులు వేగంగా ప్రయాణిస్తున్నాయి. అప్పుడే నిద్రలేచిన నాకు కనిపించే యీ ప్రళయంత దృశ్యమంతా యెంతో హాయిగా - ముచ్చటగా వుంది,

మొగం కడుక్కుందామని, వాకిట్లోకి వెళ్ళి అరుగుమీద కూర్చున్నాను. చలి (తరువాయి 25 వ పేజీలో)

ఆరు తొడిగిన చెట్టు

(8 వ పేజీ తరువాయి)

గాలి ఇంకా వీస్తోనే వుంది, నాకు శరీర మంతా వణుకు పుట్టుకొచ్చింది. మాయింటిముందు బజారంతా ఇసుకలో మేట వేసుకుని పోయింది. నన్నుగా నీరు కాలవగట్టి- బ్రహ్మచారి యజ్ఞోపవీతంలా ప్రవహిస్తోంది. తడి ఇసుకమీద నాన పాములు గొలుసుకట్టు వ్రాలలాగా పాకి పోతున్నాయి అటూ - ఇటూ ఆ దృశ్యం నా కెంతో ఆహ్లాదంగా వుంటుంటే చూస్తూ వుండిపోయాను- తన్మయంతో.

ఇంతలో మా నాన్నగారికోసం, నలుగు రైదుగురు కాబోలు - మా ఘారి పెద్ద మనుష్యులే.

"మీ నాన్నగారున్నారా బాబూ!" అంటూ వచ్చి నన్ను కలపర పరిచారు.

ఉన్నారన్నట్టు తలూపాను.... లేచి, గుమ్మం దాకా వెళ్లి మా నాన్నగార్ని పిలిచాను- 'ఇలా ఎవరో ఎచ్చారని చెబుతూ-'

ఆయన లోవచ్చుంచి వస్తూనే- "రండి! రండి!" - అంటూ ఆ వ్యక్తుల్ని లోపలికి తీసుకునిపోయి కూర్చోండబెట్టి మర్యాద చేశారు.

ఇంతలో నేను, నా కార్యక్రమం ముగించుకుని లోపలికి పోతుండగా - సీతమ్మని గురించిన సంగతి అస్పష్టంగా - ఆ వ్యక్తుల మాటల్లో విన్నాను. వెంటనే చేతిలోని మరచెంబును సాచిల్లో పెట్టేసి, బైటికివచ్చి మా నాన్నదగ్గరగా కూర్చొన్నాను గబుక్కున.

ఆ వ్యక్తులు చెప్పే విషయానికి మా నాన్నగారు ఆశ్చర్యపడసాగారు. మొదట్లో నాకేమీ అర్థంకాలేదు.... ఆ వ్యక్తులు ఒకటికి రెండు సార్లు నొక్కి నొక్కి అనటంతో నాకిలా అర్థమైంది.

"- "కృతంరోజు మునిమాపువేళ - " అంతవరకలోనూ సీతమ్మ - మా ఘారిలో రిచ్చిస్తూ; జడకుప్పెటూ; పూలూ అమ్మే

వీర్రాజుతో కలిసి, రైలెక్కి వట్టుం వైపుగా పోవటం, రైలుదిగిన మా ఘారి వాళ్ళు షేషన్లో చూశారుట. ఎంతో ఆశ్చర్య పడ్డారట కూడా." -

-ఎవ్వడైతే, నాకిలా అర్థమైపోయిందో చటుక్కున లేచి, ఇంట్లోకి పరుగెత్తికెళ్ళి ఆ మృతీ - బామ్మ కీ చెప్పేవాను ఆదరా బాదరాగా :

"అయ్యో! అయ్యో! దీనికిదేం మాయ రోగం.... ఎలా తెగించిందమ్మా చూస్తూ, చూస్తూ!" - అని, మా అమ్మా - బామ్మా విడ్డూరపడుతూ, ముక్కుమీద వేయించు కున్నారు.

నేను మాత్రం ముక్కుమీద వేయించు కోలేదు. ఎందుకంటే ఆశ్చర్యానికి, వింతకి అది గుర్తన్న సంగతి తెలియక, కళ్లతో మాత్రం చూస్తూ పూరుకున్నా.

కాసేపు సీతమ్మని గురించే అవీ - ఇవీ అనుకుని; మా నాన్నగారి దగ్గర వెళ్ళు తీసుకుని, ఆ వచ్చిన వ్యక్తులు చక్కా వెళ్లారు. తరువాత మా నాన్నగారు లోపలికి వచ్చి -

"విన్నారట రా!" - అని, నేను చెప్పిందే పెద్ద పెద్ద మాటల్లో - దారుణ సాహస కృత్యంగా-చిత్రిస్తూ - చెప్పారు. అప్పుడు తెలిసింది - ఇలాంటి విషయాల్ని పెద్ద పెద్ద మాటల్లో చెప్పాని నాకు.

ఆనాడు పూరూ - నాడా సీతమ్మని గురించే వింతగా - విశేషంగా చెప్పుకుంది.

ఈ వింతని - విశేషాన్ని ఎన్నాళ్లుగా మా పూరు చెప్పుకుందో నాకు అంత బాగా గుర్తులేదు....

ఎందుకనంటే; నాకు పయస్సు వస్తున్న కొద్దీ చదువుకోవాల్సిన బాధ్యత ఏర్పడింది. అదైన తరువాత ఉద్యోగం; అది చేస్తూండగా వివాహం; క్రమంగా పిల్లలు - ఓ కుటుంబీకుణ్ణియ్యాను- చివరకు.

నేను ప్రస్తుతం ఓ పెద్ద పట్టణంలో ఉద్యోగం చేస్తూ; జీవిస్తున్నాను- ఓ సరి పడని ఇంట్లో అద్దెకు వుంటూ. ఇటీవల ఓ విచిత్ర సంఘటన జరగటంతో; సీతమ్మ

యెవరో? ఆమెను గురించీ; ఇంత వరదాకా తెర వెనుకవడివున్న గాధను తెలియ పరచవలసి వచ్చింది.

నెలకు మూడు పొరాలు రాత్రి డ్యూటీ; ఓవారం పగలు డ్యూటీ కావటంతో చాలా టాగం పగలంతా నిద్రలో; కుటుంబ పనులకో, బద్దకం వదిలించుకోటానికో సరి వడి పోతూ ఉంది. నా చుట్టూ మనిలే మనుష్యుల్ని గురించీ; నా చుట్టూ తిరిగే ప్రవంశం గురించీ ఆలోచించి అర్థం చేసుకోవటానికి తీరకే వుంటం లేదు. నిజానికి. ఏదో వేళకింత తినటం; ఆఫీసుకు పోవటం; కవరుకి అతికించిన స్టాంపు బిక్లలాగా కర్చీకి అతుక్కుని పనిచేయటం. ఇంతే లాగా కుర్చీకి అతుక్కుని పనిచేయటం. ఇంతే తప్ప మరో ధ్యాసలేదు ఎవ్వరైనా సెలవనేది వస్తే. యేదో పని తీరిక లేకుండా తటస్థ పడేది; ఇదీ లేకపోతే పిల్లలతో కాలక్షేపం చేయటం జరిగేది.

తీరికలేని ఉద్యోగంకూడా జీవితాని ఒక శిక్ష లాంటిదే!

ఇలాంటి స్థితిగతుల్లో ఓనాడు పగలు డ్యూటీ ముగించుకు వచ్చాను. రావటంతోనే చెప్పలు విడిచి; చొక్కాలిప్పు తూండగా- మాయావిడతో, ఎవరో మాట్లాడుతూ వుండటం వినబడింది. గుమ్మానికి వున్న తెరతో గించి చూశాను. ఓ నలభై యేళ్లవిడ మా కిట్టిగడ్డి ముద్దాడుతూ ఎత్తుకూర్చుంది.

ముగతా పిల్లలంతా; సాయంత్రం కావటంతో ఆడుకోటానికి ఎక్కడికోపోయాడు.

ఆమె, 'ఎవరోలే' - అని, బడలికతో అలాగే కుర్చీలో కూలబడిపోయాను; అమెను వల్కరించకుండా, ఇంతలో మా ఆవిడ కాసిని మంచినీళ్ళూ, అవీ ఇస్తూ-

"మీ కోసం యెవరో సీతమ్మకు, మీ పూరావిడట. చూట్టానికి వచ్చింది.... వల్కరించకుండా ఇలా కూర్చున్నారేమిటి!" అంది.

ఆ మాటతో నాకు కాస్త మెలకువ కలిగింది. మంచినీళ్లు త్రాగటంతో-

సీతమ్మ వున్న తావుకి చేరాను. ఆమె గౌరవంగా లేచి నిలబడింది. మనిషి భాగా ఎరువెక్కి, ఎత్తరిగా వుంది. ముఖాన పెద్ద కుంకుమ బొట్టు సూర్యుడంత వుంది.... అయినా నాకు స్ఫురణకు కలగలా ఆమె యెవరైందినూ ;

ఇంతలో మా కిష్టిగాడు మాత్రం "నాన్నా" అంటూ వచ్చేసి నా చంక నెక్కాడు....

ఇంకా, నేను తెల్లబోయి చూస్తూ వుండటంతో-

ఇంకా నేను గుర్తుకు రాలేదటండీ.... సీతమ్మను...." అంది-

"క్షమించాలి.... గుర్తుకు రావటం లేదు" అన్నాను.

"మీరు చాలా చిన్నవారు అప్పుడు.. నాకు మీరు గుర్తే...." అని నవ్వింది ...

ఆమె, తనవరో త్వరగా చెప్పకుంపే బాగుండుననిపించింది నాకు. లేకపోతే మూగతనం- నా తెలివి తక్కువతనం యెంతో చిరాకెత్తించే లాగుంది.

"నాదీ మీ పూరే! మీ రెప్పుడైనా మీ పూళ్ళో గణాచారి సీతమ్మ పేరు విన్నారా? ఆవిణ్ణే నేను...." - అని వివరించింది.

అప్పటికిగానీ, యీ బృహస్పతికి బుద్ధి పనిచేయలేదు, ఆమె కథంతా గుండెలో కదిలింది.

"నువ్వో"- అనబోయి; ఇప్పుడు ఆమె ఉన్నస్థితిని గుర్తించి- "మీరా!" - అన్నాను.

"గుర్తొచ్చానా!" అన్నట్లు చూసింది.

"వచ్చార"న్నట్లు- తలాపాను....

"ఇక్కడ మీ వారేం చేస్తున్నారు?" అనడిగాను.

"మాకు ఒక ఫ్యాన్సీషాపు వుంది.... దాన్ని నడుపుకుంటూ జీవిస్తాం...." అంది.

"పిల్లలా!" - అని అడక్కుండానే; సీతమ్మ- "నాకు నలుగురు అడపిల్లలండీ!

- అంది నిండుగా- తృప్తిగా- తనకెంత సంశాసనమైంది చెప్పకోవటంలో తల్లిదండ్రులు యెంతో ముచ్చట పడతారన్నది ఆమె పట్ల సత్యమైంది.

"అనాడు మీరు అలా వెళ్లిపోయిన సంగతి పూరూ - వాడా చివిత్రంగా చెప్పుకుంది...." - అన్నాను యాదాలాపంగా....

నామాటకు, ఆమె మెల్లిగా నవ్వి; "పుట్టటం నేనేమీ గణాచారిగా పుట్టలేదు. అందరి త్రీల మాదిరిగానే పుట్టాను. గణాచారత్వం మధ్యలో యేర్పడిన దశ. కాని, మనసుకూడా వయస్సుతో చలిస్తుంటే, అందరి అడవాళ్ల మాదిరిగా నాకూ కోరికలు అధిరుమలూ కలిగినాయి. నాకూ వివాహం చేసుకోవాలనీ, భర్తే దైవంగా ఎంచుకుని సంసార జీవితాన్ని గడపాలనీ, సంతాన

వతిని కావాలనీ అభిలాష కలిగింది, నా మనస్సుకి నచ్చిన మనువుకోసం వయస్సు పైబడుతున్నా వేచివుండి, పొంద గల్గాను. అంతేచాలనిపించింది జీవితానికి. మూఢ నమ్మకాలకు లొంగిపోయి కమ్మని జీవితాన్ని గణాచారిగా వుంచుకోవటం గిట్టలేదు ఆ బ్రతుకువట్ల అనహ్యం కలిగింది, నాకు నేను ఒంటరి తనానికి బలికావటం ఘోర మనిపించింది. అడవికాచిన వెన్నెల్లా జీవితాన్ని వృధాచేసుకోవటం అవివేకమని పించింది. నేనూ ఓ త్రీననీ; త్రీకి మాతృత్వం - భర్త పాదాల నీడలో బ్రతుకుని పండించుకోవడం. ద్వేయమనీ; పరాకాష్ఠ యనీ తెలుసుకున్నాను. ఇందుకే ఇలా చేశాను...." - అని, తన మనోభావాల్ని వ్యక్తం చేసింది.

ఇలా చెప్పకు రావటంతో సీతమ్మలోని సంస్కారం; మాట తీరు అర్థమైంది నాకు. ఎండి, మ్రోడైపోతున్న తన జీవితాన్ని స్వహస్తాలతో ఉద్ధరించుకున్న సీతమ్మ ఇప్పుడు ఆ తొడిగిన చెట్టులా - పచ్చని సంసారంతో- పూవుల్లాంటి పిల్లలతో- దేవుడులాంటి భర్తతో- దివ్యంగా కాపురం చేస్తోంది మాయింటి కెదురుగా వున్న ఇంటిలో- ఓ భాగంలో- నాకు మల్లె అద్దెకు ఉంటూ.

సంఘం

సంఘమంటే సంస్కృతాదోయ్
సంఘమంటే మనుష్యులదోయ్

సంఘమును తీర్చిదిద్దగ
దానచేసి, నడుంకట్టి
రాతి గుండెల కరగింపజూచి
సంఘ శ్రేయస్సుకు పాటుబడవోయ్.

సాంఘిక దురాచారాలను
దూర దూరముగ నుంచవోయ్
కంఠ గలిగిన వాళ్ళంతా
సంఘ శ్రేయస్సు గమనించవలెనోయ్
॥సంఘ॥

సంఘమేస్తినీ స్వంతమనుకొని
స్వంతముగ పని చేయవోయ్
స్వంతముగ ఇల్లు దిద్దుకొని
స్వార్థపరులను చేర్చకోయ్ ॥సంఘ॥

సంఘ బలమే అర్థబలమోయ్
సంఘ సంస్కరణకు పూనుకోవోయ్
సంఘ మంటే చీదరించే
స్వార్థపరులను చాటవోయ్ ॥సంఘ॥

సంఘమే మన ప్రజారాజ్యం
సంఘ శ్రేయస్సె రామరాజ్యం
సంఘమునే తిజస్కరించే
స్వార్థపరులను మార్చవోయ్ ॥సంఘ॥

రచన :
"హరి కిషన్"

భయపడకండి

ఫోలియో అను పిలువబడు
న్నాయువాతం చూసి భయపడకండి
అయుర్వేద పద్ధతులలో గ్యారం
టిగా కుదర్చ గలం.
ఇప్పటికే ఎన్నో కేసులు కుదిర్చాం.

వివరములకు :
శ్రీ లక్ష్మీ నృశింహ
ఆయుర్వేద వైద్యశాల
మచిలీపట్నం.